

Att.: Mie Saabye
Sundheds- og Ældreministeriet
Holbergsgade 6
1057 København K

Den 21. februar 2020

Svar på høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om forbud mod tobaksreklame m.v., lov om tobaksvarer m.v., lov om elektroniske cigaretter m.v. og forskellige andre love (Udmøntning af national handleplan mod børn og unges rygning)

Dansk Erhverv har modtaget ovenstående udkast til lovforslag i høring. Lovforslaget er en udmøntning af den politiske aftale om en national handleplan mod børn og unges rygning. Vi har følgende bemærkninger til udkastet:

Generelle bemærkninger

Dansk Erhverv støtter formålet med lovforslaget, og finder det positivt at regeringen hermed ønsker at sætte ind mod unges rygning med en flerstrengt indsats. Dansk Erhverv er medlem sundhedsministerens Tobakspartnerskab og af partnerskabet for Røgfri Fremtid og deler regeringens målsætning om en røgfri generation i 2030. Det er Dansk Erhvervs holdning, at denne ambitiøse målsætning kun kan nås, hvis kampen mod unges rygning gøres til en samfundsopgave, der skal løftes af alle relevante aktører. Derfor er det positivt, at regeringen og aftaleparterne har udformet en aftale der ansvarliggør flere parter, herunder bl.a. rygepolitikker på ungdomsuddannelserne.

Den politiske aftale indfører et udstillingsforbud for tobak, som har været et ønske fra Dansk Erhverv igennem en længere periode, og vi bakker derfor naturligvis op om dette. Som lovforslaget nævner, har en række supermarkeds kæder på eget initiativ allerede valgt at gemme tobakken væk. Det er centralt for Dansk Erhverv, at alle salgssteder behandles ens i implementeringen og at udstillingsforbuddet kommer til at gælde uden skelen til omsætning og butiksareal. En hensigtsmæssig implementering og indfasningsperiode vil gøre det muligt for selv mindre butikker at kunne efterleve udstillingsforbuddet. Dette opfylder den politiske aftale ved at give forhandlerne metodefrihed, hvilket vi gerne vil kvittere for.

Dansk Erhverv bakker op om den politiske aftale og har som nævnt i en årrække deltaget aktivt i flere fora om tobak, der skal sikre en overholdelse af salgsaldersgrænserne hos vores medlemmer i detailhandlen. Der er stadig tale om et lovligt produkt, som efterspørges af mange ældre rygere. Det er derfor centralt for Dansk Erhverv, at den politiske aftales initiativer kan implementeres på en så lidt byrdefuld måde som muligt for detailhandlen. Vi vurderer, at dette også vil fremme aftalens formål.

Metodefriheden er et godt eksempel på denne tilgang, en anden er at lovforslagets krav om at alderskontrollsystemer online skal tage højde for, hvad der er teknologisk muligt. Dansk Erhverv stiller sig positiv overfor at kunne bruge betalingskortet til alderskontrol, men en sådan løsning kræver, at kortholders bank vil medvirke. Dansk Erhverv drøfter i øjeblikket mulighederne for implementeringen af en løsning af denne art sammen med andre relevante aktører.

Vi er dog bekymrede over, at lovforslaget introducerer en række tiltag, som er unødigt indgribende og byrdefulde for detailhandlen, hvor flere bliver svære at gennemføre i praksis og nogle er i modstrid med hinanden. Vi håber det er utilsigtet og opfordrer til at disse ændres inden fremsættelsen af det endelige lovforslag, da komplicerede bestemmelser ikke vil hjælpe butikkerne med at overholde salgsaldersgrænserne og udstillingsforbuddet, som er væsentlige indsatser i handleplanen.

De problematiske bestemmelser gennemgås kort nedenfor, og uddybes i de specifikke bemærkninger med forslag til en mere hensigtsmæssig og praktisk gennemførlig løsning.

Krav om skjulte skilte byrdefuldt og upraktisk

Detailhandlen har ansvar for at sikre, at salgsaldersgrænserne overholdes, hvilket den tager alvorligt. Men lovforslaget kræver, at skiltene først må vises, hvis en kunde beder om at købe tobak. Det vil gøre det vanskeligt at informere potentielle unge kunder om, at de ikke kan købe tobak hvis de er under 18 år og at de vil blive bedt om at vise ID.

Det er mindre end et år siden, at detailhandlen blev forpligtet til at hænge skilte med salgsaldersgrænser for tobak og alkohol op ved alle betalingskasser. Skiltene skal være udarbejdet af Sundhedsstyrelsen og bekendtgørelsen stiller detaljerede krav til skiltene størrelse, farve og placering i butikken. Nu ses disse skilte med salgsaldersgrænser, udarbejdet af myndighederne, pludselig som en potentiel reklame for tobak. Dansk Erhverv stiller sig stærkt skeptisk over for, at der skulle være fagligt belæg for at skilte med information om salgsaldersgrænser har en sådan effekt. Dertil kommer, at detailhandlen fortsat har krav om at skilte med salgsaldersgrænser for køb af alkohol og medicin og ikke længere kan have salgsaldersgrænser for tobak med på disse skilte, såfremt forslaget gennemføres.

Dansk Erhverv finder det særligt uhensigtsmæssigt, at butikspersonalet nu tilsyneladende skal fremvise salgsaldersgrænseskiltene når og hvis der opstår en situation med salg af tobak – uanset om der ellers er tvivl om kundens alder. Skiltet vil derefter formentlig skulle gemmes væk igen, når transaktionen er færdig, for at undgå at reklamere yderligere for tobak.

I kombination med kravet om neutralt udformede prislister, som kun må vises på opfordring fra kunden, vil dette tiltag stille ekspedienten i en næsten komisk situation ved betjening af kunder, der ønsker at købe tobak. Det virker ikke gennemtænkt i.f.t. den praktiske virkelighed. Er det f.eks. tanken, at ekspedienterne skal have to skilte i skødet, de kan hive frem i forbindelse med køb? Dansk Erhverv finder derfor denne bestemmelse unødigt byrdefuld og i modstrid med lovforslagets formål. Skilte med salgsaldersgrænser hjælper såvel butikspersonale som kunder med at have fokus på salgsaldersgrænserne, uanset om de er udarbejdet af den individuelle butik eller

af myndighederne. Vi opfordrer derfor til, at detailhandlen også fremadrettet har mulighed for at skilte med salgsaldersgrænsen for tobak, og gerne på neutrale skilte i sort-hvide farver.

Ikke synlige prislister vil give lange kassekøer

Dansk Erhverv bakker op om muligheden for at bruge neutralt udfærdigede prislister udformet af myndighederne. Men vi finder det yderst problematisk, hvis disse neutrale prisoplysninger ikke må være synlige, men først må udleveres til kunden i forbindelse med et køb. Det er en tilføjelse, som ikke findes i den politiske aftale fra december.

Bestemmelsen forekommer ikke gennemtænkt. Hvordan forestiller man sig at den rent praktisk skal kunne føres ud i livet af butikspersonalet? I en salgssituation, hvor der typisk indgår en lang række andre varer end tobak, vil det føre til længere ekspeditionstider ved betalingskasserne, til gene for kunderne. Vi opfordrer derfor til at gøre det muligt for forhandlerne at lade prislisterne være synlige.

Dette skal også ses i lyset af kravet om standardiserede pakninger til tobaksvarer i forvejen vil give længere kassekøer, da det bliver sværere for ekspedienterne at skelne det ene mærke fra det andet.

Salgsaldersgrænser for tændstikker skal undgås m.v.

Lovforslaget indeholder flere uklare bestemmelser, der sår tvivl om rækkevidden af dem og dermed giver risiko for utilsigtede konsekvenser. Et eksempel er definitionen på "tobakssurrogater" som også skal underlægges salgsaldersgrænser. Hvis disse ikke defineres mere klart, risikerer denne formulering at forpligte salgssteder til at håndhæve salgsaldersgrænser og udstillingsforbud for eksempelvis tændstikker, lightere og lignende.

Uklare bestemmelser risikerer at få utilsigtede konsekvenser

Lovforslaget rummer flere eksempler på uklare bestemmelser, der risikerer at få utilsigtede konsekvenser. Det gælder bl.a. uklare formuleringer om placering af tobak, der til en vis grad er modstridende. På den ene side fremgår det tilsyneladende, at tobak ikke længere må placeres ved betalingskassen. På den anden side, at det vil være op til de enkelte forhandler, hvordan tobakken kan skjules i f.eks. skabe ved betalingskassen. Vi opfordrer til at det endelige lovforslag holder fast i den sidste definition, som også flugter med at lovforslaget er baseret på metodefrihed, da "*de danske butikker er lige så forskelligt indrettede, som de er mange, og derfor bør hvert enkelt salgssted kunne indrette sig, som det passer bedst*".

Skærpet strafniveau skal håndhæves balanceret

Lovforslaget lægger op til en markant hævelse af straffen for overtrædelse af salgsaldersgrænserne i det bøderne mere end fordobles. Derudover indføres en mulighed for fratagelse af retten til at markedsføre tobak i 6 måneder ved gentagne overtrædelser inden for en toårig periode.

Dansk Erhverv finder det vigtigt, af hensyn til folkesundheden og konkurrencen, at salgsaldersgrænserne håndhæves og at der er en mærkbar konsekvens ved ikke at igangsætte effektive processer for at overholde den. En fratagelse af retten til at markedsføre tobak i op til 6 måneder kan

i værste fald føre til lukningen af butikken, og det er derfor vigtigt, at håndhævelsen sker balance-ret. Sanktioner skal gives på baggrund af proces og en konkret vurdering af hvert enkelt tilfælde, herunder forsætligheden af forseelsen. Med proces menes, at forretningen skal måles på, hvorvidt der foretages den rette uddannelse og indkøring af medarbejdere, og om forretningen har den lovpligtige skiltning om salgsaldersgrænserne og ID-kontrol. Dette vil give butikkerne et øget incitament til at iværksætte initiativer for overholdelsen af salgsaldersgrænserne. Mange butikker har stor udskiftning i personalet, og det er ikke usandsynligt at nogle kan opleve næsten total udskiftning af personalet inden for en toårig periode, hvilket giver høje krav til oplæring af nyt personale.

Derudover finder Dansk Erhverv det vigtigt at understrege, at en eventuel fratagelse af retten til at markedsføre tobak kun skal gælde den enkelte butik, og ikke hele kæden, som denne butik eventuelt må være medlem af.

Effektiv håndhævelse kræver myndighedssamarbejde

Håndhævelsen af salgsaldersgrænserne ligger hos Sikkerhedsstyrelsen, som også har ansvar for andre markedsovervågningsopgaver. Sikkerhedsstyrelsen har fået ressourcer til opgaven og de er i forvejen af butikkerne. Håndhævelse af udstillingsforbuddet sker i henhold til markedsføringsloven og ligger derfor hos Forbrugerombudsmanden.

Det er ikke effektivt, hvis Forbrugerombudsmanden skal sende kontrollanter rundt i landet for at kontrollere om udstillingsforbuddet efterleves. Det vil også lægge beslag på for mange af hendes i forvejen begrænsede ressourcer. Dansk Erhverv opfordrer derfor til et samarbejde, så Forbrugerombudsmanden f.eks. kan skride ind efter anmeldelse fra Sikkerhedsstyrelsen.

Lettere adgang til at udlevere rygestopmidler må ikke være konkurrenceforvridende

Lovforslaget vil gøre det muligt for kommuner at uddele rygestopmidler til en ikke-afgrænset offentlighed, vederlagsfrit. Det fremgår at det vil være op til den enkelte kommune at vurdere, hvordan dette skal forvaltes. Dansk Erhverv skal dog påpege, at det ikke bør gøres på en måde, der skævvrider konkurrencen i.f.t. de detailvirksomheder, der sælger frihandelsprodukter indenfor rygestopmidler.

Konsekvenserne for erhvervslivet undervurderes.

Det fremgår af konsekvensvurderingen at den eneste ændring med økonomiske konsekvenser for detailhandlen i lovforslaget er implementeringen af udstillingsforbuddet. Dette er desværre forkert. Dansk Erhverv er positiv over for bestemmelsen om metodefrihed i butikkernes efterlevelse af udstillingsforbuddet, men det vil betyde tilpasninger af butikkernes indretning, og dermed en potentielt betydelig omkostning.

Dertil kommer at udstillingsforbuddet sammen med de standardiserede pakninger for tobak ikke kan undgå at medføre længere ekspeditionstider i butikkerne. Hvis ikke bestemmelserne om usynlig skiltning ændres, hvad vi opfordrer til, vil de give flere byrder ved salg af tobak. Derudover vil personalet skulle læres op i nye procedurer i forbindelse med salg af tobak. Der er foreløbig 7.210 registrerede salgssteder for tobaksvarer i Danmark, og dermed vil de foreslåede ændringer medføre betydelige økonomiske konsekvenser for branchen, samlet set.

Specifikke bemærkninger

§1, nr. 9 (side 1): Uklar formulering sår tvivl om rækkevidde af bestemmelse

Dansk Erhverv konstaterer, at lovforslaget lægger op til en stramning af rammerne for økonomiske tilskud, såfremt den indirekte kan fremme salget af tobaksvarer. Dansk Erhverv kan yderligere konstatere, på Sundheds- og Ældreministeriets overvejelser over den foreslåede ordning, at der her sigtes efter at lukke ned for markedsføring i forbindelse med arrangementer og alternative former for markedsføring, herunder af enkeltpersoner. Imidlertid kan forslaget formulering have potentielle negative effekter langt ud over hensigten. Dette gør sig gældende, idet formuleringen omkring forbuddet mod den indirekte fremmelse af salget af tobaksvarer kan forstås meget bredt. Dansk Erhverv er bekymret for, at bestemmelsen dermed kan ende med at gribe ind i, eksempelvis, leverandøraftaler mellem grossister eller detailhandlen og producenterne. I disse aftaler eksisterer blandt andet forskellige former for *entrance-* og *listing fees*, hvor leverandøren kan betale et beløb for at butikken stiller hyldeplads til rådighed. Dette gør sig gældende inden for alle varegrupper.

Det er tilsyneladende ikke hensigten med tiltaget at regulere disse transaktioner mellem virksomheder, og Dansk Erhverv henstiller til at denne type aktiviteter undtages fra bestemmelsen.

§2, nr. 8 (side 3): Eksisterende løsning for standardiserede pakninger

Dansk Erhverv henstiller til, at de nærmere bestemmelser for standardiserede pakninger til tobaksvarer bør inspireres af eksisterende løsninger, fra lande der allerede har indført lignende bestemmelser, f.eks. Norge. Hvis den danske bestemmelse inspireres af allerede eksisterende løsninger, vil det betyde kortere tid til omstilling af produktionsapparatet hos producenterne. Dermed vil varelageret i detailhandlen hurtigere kunne udskiftes med standardiserede pakninger, og risikoen for at butikker vil ligge inde med forældede varer, når bestemmelsen træder i kraft, minimeres.

§4, nr. 2 (side 6): Behov for klar definition af tobakssurrogater

Dansk Erhverv gør opmærksom på, at formuleringen "(...) samt udstyr, der er beregnet til at anvende sammen med produktet.", der anvendes som en supplerende definition på *tobakssurrogater* i lovforslaget, og dermed er underlagt salgsaldersgrænser mangler en bedre definering. I modsat fald risikerer denne formulering at forpligte salgssteder til at håndhæve salgsaldersgrænser og udstillingsforbud for f.eks. tændstikker, lightere og lignende.

Dansk Erhverv anerkender behovet for at fremtidssikre bestemmelserne mod eventuelle nye tobaks- og nikotinprodukter, men der bør tages højde for ovenstående risiko ved en afgrænsning af definitionen.

§4, nr. 6 (side 6): Fratagelse af bevilling skal ske efter konkret vurdering

§4, nr. 6 ændrer "*kan der ske fratagelse af*" til "*fratages*" i bekendtgørelse af lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år med den nuværende formulering:

"Ved særlig grov eller gentagen overtrædelse af §§ 1 og 2 a kan der ske fratagelse af retten til at markedsføre tobak i en periode."

Dansk Erhverv ønsker at fastholde den eksisterende tekst, der i højere grad giver mulighed for en konkret vurdering af de i sagen væsentlige omstændigheder, med henvisning til de allerede markante bødestigninger der følger ved overtrædelse af salgsaldersgrænserne. Det bør således veje med i vurderingen, hvorvidt det pågældende salgssted har gjort hvad der er muligt for at overholde salgsaldersgrænserne, eksempelvis ved udførligt at instruere personalet, eller om der er tale om en bevidst forseelse.

§6, nr. 2 (side 7 + 27): Uddeling af rygestopmidler

Dansk Erhverv konstaterer, at lovforslaget vil gøre det muligt for kommuner at uddele rygestopmidler til en ikke-afgrænset offentlighed, vederlagsfrit. Det skal sikres, at dette ikke sker på en måde, der skævvrider konkurrencen for de detailvirksomheder, som sælger frihandelsprodukter inden for denne varegruppe.

Lovforslagets hovedindhold (side 13): Oplysningspligten efter markedsføringsloven

Dansk Erhverv stiller sig til rådighed, såfremt der i fremtiden skal fastsættes nærmere regler om oplysningspligten i stk. 1 efter markedsføringsloven.

2.8.2.1. (side 26): Alderskontrollsystem

Dansk Erhverv anerkender, at virksomheder, der driver internethandel til forbrugere, er forpligtede til at sikre et effektivt alderskontrollsystem, når butikken sælger varer, herunder tobaksvarer, som er underlagt aldersrestriktioner. Et krav om alderskontrollsystemer online må imidlertid tage højde for de fysiske og teknologiske begrænsninger og muligheder der er, når et salg sker på en måde, hvor køber og sælger ikke mødes.

Dansk Erhverv noterer sig, at lovforslaget anerkender, at den teknologiske løsning bør være til stede, før kravet implementeres, eksempelvis ved at alderskontrollen kan knyttes op på betalingsmidlet. Dette stiller Dansk Erhverv sig positiv over for. Alderskontrol via betalingskort kræver dog, at kortholders bank vil medvirke til en sådan løsning, da det alene er banken, der i denne løsningsmodel er bekendt med kortholders alder.

Dansk Erhverv opfordrer derfor til, at det sikres, at den rette tilgængelige løsning til et alderskontrollsystem kan implementeres hos forhandlerne, inden kravet om aldersverificering online sættes i kraft. Nuværende løsninger, som brug af NemID, vil være omstændelige og medføre et unødigt stort besvær for legitime forbrugere. Det vil derfor også være med til at flytte handlen til udlandet, hvor der ikke er tilsvarende krav.

Når en butik har indført et effektivt alderskontrollsystem for salg af tobaksvarer online, fx via betalingskort, bør ansvaret for ikke åbenlyst misbrug af systemet pålægges kunden, og ikke butikken. Butikken vil i så fald ingen forudsætninger have for ikke at stole på den af kunden leverede information.

2.8.2.2. (side 26): Skærpelse af strafniveau

Dansk Erhverv har noteret sig at lovforslaget lægger op til en markant hævelse af straffen for overtrædelse af salgsaldersgrænserne. Dette gælder bødestørrelsen, allerede fra første overtrædelse, samt mulighed for fratagelse af retten til at markedsføre tobak i 6 måneder ved gentagne overtrædelser inden for en toårig periode. Denne skærpelse svarer til mere end en fordobling af de aktuelle bødetakster.

Dansk Erhverv finder det vigtigt, af hensyn til folkesundheden og konkurrencen, at salgsaldersgrænserne håndhæves og at der er en mærkbar konsekvens ved ikke at tilstræbe overholdelsen af dem. Dog finder vi også, at de øgede bødestørrelser i sig selv vil være tungtvejende grunde til at overholde salgsaldersgrænserne. Taber en butik retten til at markedsføre tobak i en længere periode, kan det, i kombination med de betydelige bødetakster, i værste fald resultere i lukning. En fratagelse af retten til at markedsføre tobak i op til 6 måneder, bør derfor kun sanktioneres på baggrund af proces og en konkret vurdering af hvert enkelt tilfælde, herunder forsætligheden af forseelsen. Med proces menes, at forretningen skal måles på, hvorvidt der foretages den rette udannelse og indkøring af medarbejdere, og om forretningen har den lovpligtige skiltning om salgsaldersgrænserne og ID-kontrol. Dette vil give butikkerne et øget incitament til at iværksætte initiativer for overholdelsen af salgsaldersgrænserne. Mange butikker har stor udskiftning i personalet, og det er ikke usandsynligt at nogle kan opleve næsten total udskiftning af personalet inden for en toårig periode, hvilket giver høje krav til oplæring af nyt personale.

Det er derfor væsentligt, som nævnt, at brugen af disse sanktionsmidler beror på en konkret vurdering, som vil tage højde for forsætligheden og karakteren af overtrædelsen.

Derudover finder Dansk Erhverv det vigtigt at understrege, at en eventuel fratagelse af retten til at markedsføre tobak kun skal gælde den enkelte butik, og ikke hele kæden, som denne butik eventuelt må være medlem af.

Til §1, nr. 8 (side 40): Uklar formulering vedr. anbringelse af tobaksvarer

Dansk Erhverv finder følgende formulering vedrørende anbringelsen af tobaksvarer og lignende uklar og til en vis grad selvmodsigende, taget i betragtning af den efterfølgende formulering angående metodefriheden til udstillingsforbuddet:

”Med den foreslåede ophævelse af § 3, stk. 3, er det således ikke længere tilladt at placere tobaksvarer på hylder og i skabe bag ved eller under kassen, disken, baren eller lignende steder, i bokse, der hænger over kassen, over baren eller lignende steder eller i specielle automater, hvor til benyttes kort, der kun forefindes og betales ved kasserne. I forlængelse heraf ophæves § 3, stk. 4, der vedrører udformning og størrelse af hylder, skabe og bokse omtalt i stk. 3.”

(Til nr. 11, side 41):

”Det vil være op til den enkelte forhandler, om den pågældende vil skjule varerne i skabe, ved eller under betalingskasser, bag forhæng eller skydedøre, i særlige automater m.v. Ved salg af tobaksvarer, tobakssurrogater og urtebaserede ryggeprodukter i fysiske butikker gives der således den enkelte forhandler metodefrihed til at bestemme, hvordan varerne kan skjules.”

Dansk Erhverv finder det centralt, at der gives metodefrihed til udstillingsforbuddet for tobak, uanset om dette sker i skab, bokse eller lignende, af hensyn til butikernes vidt forskellige indretningstilbud. Derfor bakker Dansk Erhverv varmt op om ordlyden i lovforslaget på side 14;

”Denne metodefrihed skyldes, at de danske butikker er lige så forskelligt indrettede, som de er mange, og derfor bør hvert enkelt salgssted kunne indrette sig, som det passer bedst”.

Til §1, nr. 11 (side 42): Snæver fortolkning af specialforretninger for tobak

Det er væsentligt for Dansk Erhverv at specialforretninger for tobak tolkes snævert, eftersom denne type butikker i fremtiden vil være undtaget udstillingsforbuddet for tobak. Derfor kvitterer Dansk Erhverv for tilgangen i forslagsteksten. Det er vigtigt, at specialistforretningsbetegnelsen ikke vil kunne misbruges til at undgå udstillingsforbuddet, og derved opnå en konkurrencemæssig fordel.

Til §1, nr. 11 (side 42): Neutrale prislister

Dansk Erhverv bakker op om muligheden, som den fremgår i den foreslåede §5a, stk. 3, for at bruge neutralt udfærdigede lister med sortiment og priser på det pågældende salgssteds tobaksvarer - naturligvis på baggrund af sundheds- og ældreministerens anvisninger, så det sikres, at disse ikke vil kunne bruges som reklame.

Dansk Erhverv finder det dog yderst problematisk, at de neutrale oplysninger tilsyneladende ikke må ligge frit fremme og være synlige i forbindelse med betalingskasser eller lignende, men i stedet vil skulle udleveres til kunden, hvis denne anmoder om det – en tilføjelse, og en stramning overfor salgsstederne, som ikke findes i den politiske aftale fra december.

Dansk Erhverv finder det svært at forestille sig hvordan denne bestemmelse rent praktisk vil skulle føres ud i livet af butikspersonalet. I en salgssituation, hvor der typisk indgår en lang række andre varer end tobak, vil ekspedienten således være fuldt beskæftiget af at betjene kunden. Kombineret med udstillingsforbuddet og tiltaget omkring standardiserede pakker vil bestemmelsen derfor med al sandsynlighed medføre længere ekspeditionstider ved betalingskasserne, til gene for kunderne.

Dansk Erhverv finder det mest hensigtsmæssigt for opfyldelsen af lovforslagets formål – færre unge rygere – at butikspersonalet pålægges så få unødige byrder som muligt i deres arbejde. Derved vil personalet kunne fokusere på betjening af kunden og overholdelsen af salgsaldersgrænserne. Vi vil derudover henviser til nedenstående formulering på lovforslagets side 15, der lægger op til at bestemmelsen netop ikke vil regulere adgangen til prisinformation vedrørende tobaksvarer;

”Den foreslåede bestemmelse regulerer således ikke selve adgangen til at kunne gøre sig bekendt med prisen på en tobaksvarer, tobakssurrogater, et urtebaseret rygeprodukt eller elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin, men derimod den måde, hvorpå prisen vises.” (s. 15)

På denne baggrund vil Dansk Erhverv henstille til, at sundheds- og ældreministeren i en efterfølgende bestemmelse vil angive regler for hvordan disse neutrale oplysninger udfærdigedes – eksempelvis angående oplysningernes skrifttype, skriftstørrelse, farve og lignende. Disse neutralt udfærdigede oplysninger må til gengæld hænge eller ligge fremme ved betalingsstedet – evt. reguleret af førnævnte fremtidige bestemmelse. Lignende bestemmelser angående neutrale prislister finder anvendelse i de engelske og norske udstillingsforbud for tobak, hvor de også må være synlige ved betalingskassen.

Til §1, nr. 12 (side 44): Bødeniveau for overtrædelse af udstillingsforbud

Dansk Erhverv bakker op om at fastsættelsen af bødeniveauet ved overtrædelse af udstillingsforbuddet for tobak vil bero på en konkret vurdering af den enkelte sag. Som ved overtrædelser af salgsaldersgrænsen er det væsentligt, at der lægges vægt på eksempelvis graden af forsætlighed i forseelsen. Dette med henblik på at give salgsstederne yderligere incitament til blandt andet at opkvalificere personale for bedre at sikre overholdelsen af reglerne.

Til §4, nr. 4 (side 68): Skjulte salgsaldersgrænseskilte

Dansk Erhverv stiller sig stærkt kritisk over for følgende formulering:

”Det er således hensigten, at det efter den gældende bemyndigelsesbestemmelse i § 2 a, stk. 5, i lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år, vil blive fastsat regler om, at skiltningen først skal vises, når varen efterspørges.”

Så sent som i foråret 2019 blev detailhandlen, ved *Bekendtgørelse om opsætning og placering af skilte*, forpligtet til at hænge skilte med salgsaldersgrænser for tobak og alkohol op ved alle betalingskasser. Skiltene skulle være udarbejdet af Sundhedsstyrelsen, og der blev i bekendtgørelsen lagt vægt på skiltenes synlighed i salgssituationen, med henblik på en større bevidsthed om salgsaldersgrænserne. Der kunne ikke afviges fra hverken design eller farve, med henvisning til dette formål.

Ovenstående formulering udgør dermed et markant skifte fra den tidligere tilgange. Nu ses skilte med salgsaldersgrænser, udarbejdet af myndighederne, som en potentiel reklame for tobak. Dansk Erhverv stiller sig stærkt skeptisk over for, hvorvidt skilte med salgsaldersgrænser har denne effekt.

Butikkerne samtidig påkrævet at have synlige skilte med salgsaldersgrænser for alkohol ved betalingskasserne. Af samme årsag har mange af dem opsat skilte, udarbejdet af Sundhedsstyrelsen, hvor begge salgsaldersgrænser indgår. Såfremt denne bestemmelse gennemføres, vil disse butikker skulle bestille nye skilte, både med salgsaldersgrænser for tobak og alkohol.

Dansk Erhverv finder det særligt uhensigtsmæssigt, at butikspersonalet nu tilsyneladende skal fremvise salgsaldersgrænseskiltene når og hvis der opstår en situation med salg af tobak – uanset om der i øvrigt er tvivl om kundens alder. Skiltet vil derefter formentlig skulle gemmes væk igen, når transaktionen er færdig, for at undgå at reklamere yderligere for tobak.

I kombination med førnævnte krav om neutralt udformede prisskilte, som kun må vises på opfordring fra kunden, vil dette tiltag stille ekspedienten i en næsten komisk situation ved betjening af

kunder, der ønsker at købe tobak. Dansk Erhverv finder derfor denne bestemmelse unødigt byrdefuld og i modstrid med lovforslagets formål. Skilte med salgsaldersgrænser hjælper såvel butikspersonale som kunder med at have fokus på salgsaldersgrænserne, uanset om de er udarbejdet af den individuelle butik eller af myndighederne.

Til §7 (side 77): Ikrafttrædelse af udstillingsforbud

Dansk Erhverv anmoder om en vejledende kontrol de første tre måneder efter indførelsen af udstillingsforbuddet, med henblik på at butikkerne i denne periode vil have mulighed for at indstille sig på den konkrete håndhævelse af bestemmelsen. Vi vurderer, at dette kan sikre en mere hensigtsmæssig implementering af forbuddet.

Til §7 (side 78): Ikrafttrædelse af standardiserede tobaksvarer

Dansk Erhverv noterer sig, at bestemmelsen om standardisering af pakker til tobaksvarer vil gælde for produktionen fra den 1. januar 2021, og at det vil være lovligt at markedsføre restlageret af de ikke-standardiserede pakker for detailhandlen frem til den 1. juli 2021.

Afhængig af butikkens størrelse og placering, samt den konkrete tobaksvares omsætningshastighed, kan 6 måneders overgang til at sælge ud af resterende varelager være utilstrækkelig. Det vil i så fald betyde tab for grossister og detailhandel. Tilbagekaldelse af produkter, der ikke overholder lovgivningen grundet ikrafttrædelsen af ovennævnte bestemmelse, vil stille store krav til lagerstyringen i grossist- og detailledet. Dette vil især være en risiko for mindre detailvirksomheder.

Ifølge Dansk Erhvervs oplysninger har der været 12 måneders overgangsperiode for detailhandlen i Irland, Storbritannien, Belgien og Norge, hvor standardiserede pakker for tobaksvarer er blevet indført tidligere. Derfor henstiller Dansk Erhverv til at ikke-standardiserede tobaksvarer, fremstillet før 1. januar 2021, fortsat vil kunne sælges i en 12 måneders periode, frem til den 1. januar 2022.

Vi står naturligvis til rådighed for uddybende bemærkninger.

Med venlig hilsen

Matthias Lumby Vesterdal